

V L A A M S P A R L E M E N T



Zitting 2007-2008

15 januari 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

INHOUD

Interpellatie van de heer Jan Roegiers tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aanhoudende problemen bij adoptie door paren van gelijk geslacht en de rol hierin van de adoptieambtenaar	1
Met redenen omklede motie	9
Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de gevolgen van de Dienstenrichtlijn op de organisatie van de gezondheids- en welzijnszorg	10
Vraag om uitleg van mevrouw Elke Roex tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de inspectieprocedure van Kind en Gezin voor de toekenning, verlenging en intrekking van de attesten van toezicht voor de zelfstandige initiatieven voor kinderopvang	14
Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de procedure voor kandidaat-adoptieouders	16

Voorzitter: de heer Luc Martens

Interpellatie van de heer Jan Roegiers tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aanhoudende problemen bij adoptie door paren van gelijk geslacht en de rol hierin van de adoptieambtenaar

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, mijn interpellatie gaat over koppels van gelijk geslacht die moeilijkheden hebben bij de adoptie van een kind. De contouren zijn intussen, mede door de krantenartikels, algemeen bekend.

In 2006 werd adoptie door holebi's door een meerderheid goedgekeurd. Holebistellen die kinderen willen adopteren, wenden zich, net als andere mensen die dat willen, in eerste instantie tot een van de Vlaamse adoptiediensten. Een van de bewuste koppels meldde zich aan bij Gewenst Kind. Er werd expliciet gezegd dat deze mensen wel voldeden als kandidaat-ouders, maar dat ze helaas niet hetero waren en daarom niet op de wachtlijst konden komen. Dat is een zeer concreet eerste feit.

Holebistellen rest dus maar één mogelijkheid, en dat is een zelfstandige adoptie. Het kanaal dat ze daarbij willen gebruiken, moet worden goedgekeurd door de adoptieambtenaar. Trouwens, om nog even terug te komen op die Vlaamse adoptiediensten: het is toch wel vreemd dat ze de holebistellen niet mogen weigeren, maar dat ze wel zeggen dat de koppels niet in aanmerking komen. Daarbij alleen al kunnen we ons heel wat vragen stellen.

Een aantal koppels diende op 11 februari 2007 een dossier in voor een Amerikaans kanaal in de staat New York. Het kanaal werd vroeger gebruikt door heterostellen en alleenstaande ouders en werd toen goedgekeurd. Het wordt ook gebruikt in Nederland. Het lijkt me – en niet mij alleen – een bonafide instelling te zijn voor een vrije en zelfstandige adoptie vanuit de VS.

De adoptieambtenaar heeft vier maanden de tijd om het kanaal goed of af te keuren. Helaas ging zij twee maanden over haar tijd. Pas in augustus vingen de koppels voor het eerst bot: het bewuste kanaal werd door de adoptieambtenaar afgekeurd. De stellen bekomen echter een heropening van hun dossier omdat "... niet alles verlopen is zoals het hoort ...", zegt de adoptieambtenaar. Dat is geen onbelangrijke mededeling. Bovendien blijkt dat de ambtenaar tot augustus – acht maanden na de vraag – zelfs nooit contact heeft opgenomen met de Amerikaanse autoriteiten. Het dossier werd dus terug

geopend. Uiteindelijk kregen de koppels op 14 december – 10 maanden na indiening! – via hun advocaat de definitieve afwijzing van het voorgestelde kanaal.

Koppels die hun geschiktheidsvonnissen in handen hebben, behouden het weliswaar gedurende drie jaar, maar de klok tikt. Elke dag zonder resultaten is een verloren dag. Er is in het verleden al over gepraat, maar in deze zaak is de adoptieambtenaar zes maanden over tijd gegaan met haar beoordeling.

In de aangetekende brief doet de ambtenaar toch wel vreemde uitspraken. Ik wil u de meest in het oog springende passages niet onthouden. "Na globaal en wel-overwogen onderzoek van alle informatie komt de Vlaamse Centrale Autoriteit (VCA) tot de eindconclusie dat een interlandelijke adoptie via het voorgestelde adoptiebureau in de staat New York wel legaal kan verlopen maar momenteel onvoldoende garanties biedt dat de adoptie tot stand kan komen in het hogere belang van het kind." Bovendien baseert de adoptieambtenaar zich naar mijn mening op een vernietigend oordeel over het jeugdbeschermingssysteem en over de adoptiewetgeving in de Verenigde Staten (VS). "Het lijkt ons dat het jeugdbeschermingssysteem hier ernstig tekortschiet op het vlak van voorkoming van verlating en ondersteuning van biologische ouders. (...) Als kinderen na de geboorte en de daarop volgende toestemming van de geboortelouders onmiddellijk geplaatst worden bij buitenlandse kandidaat-adoptanten, kan men zich afvragen of hier werkelijk redelijke inspanningen op een oplossing in het land van herkomst geleverd worden. (...) Uit alles blijkt dat een grondig en voorafgaandelijk onderzoek van de adoptie, de adopteerbaarheid en de subsidiariteit niet structureel voorzien is in de Verenigde Staten en dat te snel besloten wordt dat voldaan is aan de voorwaarden voor een interlandelijke adoptie."

Vermits adoptie uit de Verenigde Staten vroeger wel kon voor hetero- en alleenstaande ouders, mag het ons dus niet verbazen dat de bewuste koppels zich ernstige vragen stellen bij de houding van de adoptieambtenaar tegenover adoptie door holebikoppels. Bovendien stel ik me de vraag of deze uitspraken de adoptie vanuit de Verenigde Staten niet voor iedereen onmogelijk maken.

Uit al het voorgaande mag duidelijk blijken dat er heel wat problemen bestaan voor ouders van hetzelfde geslacht die wensen te adopteren. Er is een globaal debat nodig over de rol van de adoptiediensten in het algemeen, over hun rol bij adoptie door ouders van gelijk geslacht in het bijzonder en over de rol hierin van de Vlaamse adoptieambtenaar.

Mijnheer de minister, welke maatregelen hebt u of de bevoegde ambtenaar reeds genomen om de vijf erkende diensten te stimuleren tot initiatieven om een adoptie door ouders van gelijk geslacht te mogelijk te maken?

Is het verantwoord dat het kanaalonderzoek zes maanden vertraging opliep? Wie is daarvoor verantwoordelijk? Welke maatregelen hebt u genomen om deze vertraging te rechtvaardigen? Wat is de gemiddelde doorlooptijd van een dossier, zowel bij heterokoppels als bij homokoppels?

Heeft de adoptieambtenaar in nog dossiers toegegeven “dat niet alles verlopen is zoals het hoort”? Om welke redenen was dat?

Treedt u de adoptieambtenaar bij in haar oordeel over het jeugdzorgsysteem en over de adoptiewetgeving van de VS? Betekent dit concreet dat meteen elke zelfstandige adoptie vanuit de VS wordt geweigerd? Waarom werden die in het verleden – en met name voor alleenstaande kandidaat-adoptanten en heterokoppels – wél toegelaten?

Bent u bereid het debat te openen over de rol van de Vlaamse adoptiediensten in het algemeen en over hun rol bij een adoptie door ouders van gelijk geslacht in het bijzonder?

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer de minister, ik stel de u reeds dezelfde vraag in oktober. We zijn nu een vijftal maanden later. Ik wil niet spreken van manifeste onwil, zo ver wil ik niet gaan, maar laat me toch zeggen dat ik de indruk heb dat er sprake is van schuldig verzuim om de federale wetgeving uit te voeren in Vlaanderen. Ik heb het over de federale wetgeving die het mogelijk maakt dat paren van hetzelfde geslacht een kind adopteren.

Waarom zeg ik dat? Vlaanderen had al lang voor er een federale wetgeving bestond, een strenge adoptieprocedure. De federale wetgever heeft die procedure grotendeels overgenomen. Dat is goed want op die manier wordt, in het kader van het Haags Adoptieverdrag, voldaan aan het engagement dat dat paren die voor adoptie in aanmerking komen, solide paren zijn. Op het moment dat een paar de toestemming krijgt voor een adoptie, wordt verwacht dat de overheid die mogelijkheid ook ondersteunt.

Vlaanderen heeft mensen altijd gestimuleerd om te adopteren via adoptiediensten omdat deze werkwijze aan het paar meer zekerheid biedt. De wet voorziet echter ook in zelfstandige adoptie. In het geval van paren van hetzelfde geslacht verwacht men van de Vlaamse overheid twee zaken. Zij moet ervoor zorgen dat de adoptiediensten deze paren kunnen begeleiden voor

adoptie. Wanneer die paren noodgedwongen toch overgaan tot zelfstandige adoptie, moet de overheid eveneens al het mogelijke doen om die zelfstandige adoptie te begeleiden.

In een vraag om uitleg die ik in oktober heb gesteld, wees ik er al op dat er zeker geen moeite is gedaan om de zelfstandige adoptie vanuit de Verenigde Staten mogelijk te maken. Normaal gezien heeft men vier maanden de tijd. Hier heeft het echter tien maanden geduurd. Men kan niet zeggen dat de adoptieambtenaar bijzonder veel moeite heeft gedaan om te zorgen voor een mogelijke erkenning. Nu, een aantal maanden later, blijkt dat de Vlaamse adoptieambtenaar, om voor mij niet altijd even duidelijke redenen, bij het standpunt blijft dat het kanaal vanuit de Verenigde Staten niet kan worden goedgekeurd.

We hebben het in oktober ook gehad over de mogelijkheid om contacten te leggen met de Franse Gemeenschap, waar er wel een adoptiedienst is die via Zuid-Afrika een kanaal openstelt of om via Nederland na te gaan of dat adoptiekanaal vanuit de Verenigde Staten wel erkend is. Tot vandaag is daar, voor zover ik weet, weinig of niets rond gebeurd. We zitten dus nog steeds met de situatie dat koppels van hetzelfde geslacht die de zware procedure doorlopen hebben en de toestemming tot adoptie hebben gekregen, uiteindelijk met het hoofd tegen de muur lopen.

Mijnheer de minister, wat zult u ondernemen om ervoor te zorgen dat de federale wet wordt uitgevoerd en dat mensen die de toestemming krijgen om te adopteren, ook al zijn ze van hetzelfde geslacht, kunnen overgaan tot adoptie?

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Ook onze fractie heeft de brief van het betrokken koppel ontvangen en die met veel aandacht gelezen. Ik betreur dat er wordt geïnsinueerd dat er sprake zou zijn van een ethische agenda bij de adoptiediensten. Die mensen leveren goed werk met de middelen die ze krijgen en de regels die ze moeten volgen. Het is dan ook niet aan ons om uitspraken te doen over een eventuele ethische agenda.

Indien blijkt dat een aantal problemen zich ook voordoet bij heterokoppels, bijvoorbeeld de goedkeuring van bepaalde buitenlandse kanalen, dan kunnen we daar alvast uitsluitel over geven en concluderen dat er geen ethische agenda is.

Mevrouw Vogels heeft het gehad over de zware procedure die koppels van hetzelfde geslacht moeten doorlopen. Ik denk dat die procedure ook voor de andere kandidaat-adoptieouders bijzonder zwaar is. Dat is een optie die Vlaanderen heeft genomen en waar wij volledig achter staan.

Mijnheer de minister, kunt u duidelijk maken welke criteria meespelen bij het beoordelen van buitenlandse kanalen? Gelden deze criteria op dezelfde manier voor heterokoppels als voor holebikoppels? In artikel 14, § 2, van het decreet tot regeling van de interlandelijke adoptie voor kinderen is sprake van de taken inzake adoptiebemiddeling. Onder § 4 wordt gesproken over een adoptiesamenwerking die wordt aangegaan met buitenlandse kanalen die zijn goedgekeurd door de VCA. Welke stappen hebben de vijf adoptiediensten genomen met betrekking tot artikel 14, § 2?

Mijnheer de minister, hebt u zicht op het aantal holebikoppels dat het volledige parcours al heeft doorlopen? Zijn er landen die ingevolge de goedkeuring van adoptie door holebikoppels, niet langer met ons land wensen samen te werken?

Mijn vragen zijn louter informatief, ik vel geen enkel oordeel. De wet op de holebiadoptie is goedgekeurd, en we moeten die ook uitvoeren. Ik peil alleen naar de eventuele gevolgen van die goedkeuring.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet de Bruyn: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, er is een bijzonder lange weg afgelegd voordat adoptie door gehuwde holebikoppels in ons land mogelijk was. Tegelijkertijd was vanaf het begin duidelijk dat de interlandelijke adoptie voor de grootste moeilijkheden zou zorgen bij de uitvoering van de federale wet. Dat hoeft ons niet te verbazen als we de weerstand die deze adoptie in eigen land heeft opgeroepen, als maatstaf nemen voor wat in het buitenland kon gebeuren. Wat wel verbaast, is dat twee jaar na de invoering van deze wetgeving, de bevoegde diensten nog altijd niet voldoende begeleiding kunnen garanderen en dat ze evenmin een antwoord kunnen geven op de vragen die rijzen inzake interlandelijke adoptie door holebikoppels.

Ik sluit me aan bij de vraag van de heer Roegiers. Ik heb wel nog een aantal bijkomende vragen.

Mijnheer de minister, hebt u zicht op de situatie in andere landen waar interlandelijke holebiadoptie toegelaten is? Welke landen zijn dat? Hebt u zicht op de wijze waarop deze landen, die ongetwijfeld met gelijkaardige problemen worden geconfronteerd, met deze problematiek omgaan? Indien dit niet zo is, acht u het dan zinvol om uw diensten de opdracht te geven om die informatie te verzamelen?

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Ik sluit me aan bij het merendeel van de vragen die hier zijn gesteld. Ik heb straks zelf nog een vraag over de adoptieprocedure. Ik stel ongeveer halfjaarlijks een aantal pertinente vragen

over die procedure. Het lijkt me nuttig en noodzakelijk dat de commissie een algemene evaluatie maakt van de regelgeving op Vlaams niveau en ook gedeeltelijk op federaal niveau.

Er is de wetgeving, maar er is ook de interpretatie van die wetgeving, de communicatie over die wetgeving en de praktijk. Er zijn dus nog heel wat zaken die geëvalueerd moeten worden.

De heer Roegiers heeft een duidelijk overzicht gegeven van de problemen, maar ik wil er nog een concreet voorbeeld aan toevoegen. Ik ken namelijk een lesbisch koppel, dat gehuwd is en dat contact opnam met Kind en Gezin om na te gaan welke adoptiemogelijkheden er waren. Buitenlandse adoptie bleek sowieso uitgesloten omdat de landen van herkomst ook bepaalde voorwaarden stellen waaraan zij niet konden voldoen. Voor binnenlandse adoptie moest het koppel volgens een bepaald bureau kunnen bewijzen dat het niet vruchtbaar was, wat in hun geval niet bewezen was. Voor een ander adoptiebureau was binnenlandse adoptie wel mogelijk wanneer het koppel kon bewijzen dat het geen kinderen kon krijgen op natuurlijke wijze. Ik vind dat zo'n houding absoluut niet getuigt van een duidelijke interpretatie van de wet.

Mijnheer de minister, het is duidelijk dat de wet dringend moet worden geëvalueerd, ook in deze commissie.

De voorzitter: Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans: Mijnheer de minister, ik sluit me aan bij deze vraag. Open Vld heeft destijds de holebiadoptie mee mogelijk gemaakt. We wisten van tevoren dat er internationaal enige weerstand zou bestaan tegen deze maatregel. Ik betreur dat we ook moeten vaststellen dat onze eigen administratie daar niet enthousiast over is. We moeten daar een onderzoek naar doen. Ik vind dat ons land op dat gebied een voortrekkersrol moet spelen.

Ik sluit me ook aan bij de vraag van mevrouw De Wachter om de hele adoptiewetgeving te evalueren. Er is jaren gewerkt aan die wetgeving vanuit een grote zorg voor het kind. We maken het soms niet alleen de holebi- maar ook de heterokoppels moeilijk om een keuze te maken en om kinderen te adopteren. Daarom pleit ook ik voor een evaluatieronde, niet alleen in het kader van de holebiadoptie maar ook in het kader van de adoptie in het algemeen.

De voorzitter: Mevrouw Hoebeke heeft het woord.

Mevrouw Anne Marie Hoebeke: Mijnheer de minister, de Adoptiewet is een goed wetgevend initiatief. Wanneer die wet er niet zou zijn, zouden de juridische problemen zich opstapelen, bijvoorbeeld wanneer een

partner een kind adopteert, een relatie aangaat, en het koppel na verloop van tijd uit elkaar gaat. Het kind heeft in dat geval maar één adoptant.

Voor de jeugdrechters wordt de adoptieprocedure consequent gevoerd. Wanneer een koppel adoptanten een vonnis van toelating krijgt, dan is het normaal dat elke ambtenaar binnen onze administratie de deontologie toepast die onder meer bepaalt dat er niet mag worden gediscrimineerd. Een vonnis dat een toelating geeft, moet gerespecteerd worden. Er is trouwens al een uitvoerige procedure aan vooraf gegaan. De bereidwilligheid om gevolg te geven aan het verdere verloop van de procedure, moet inherent zijn aan het werk van de ambtenaar.

Mijnheer de minister, hoe zit het met de deontologie van onze ambtenaren? Is er een code die bepaalt dat een ambtenaar zijn eigen ethische code aan de kant moet kunnen zetten? Is daar al onderzoek naar gedaan?

Inzake de interlandelijke adoptie zijn er al vragen gesteld over landen die niet dezelfde ethische criteria hanteren als wij. Is het niet mogelijk om, op het vlak van adoptie, een aantal zaken verdragsrechtelijk vast te leggen, zodat de problemen in de toekomst tot een minimum kunnen worden beperkt? Kunnen kandidaat-adoptieouders van gelijk geslacht, die een bepaald adoptiekanaal willen aanspreken, beschikken over een soort checklist van adoptiekanalen waar de procedure al dan niet gemakkelijk zal verlopen, als gevolg van hun geaardheid?

Het parlement moet er als onderdeel van de wetgevende macht voor zorgen dat de bestaande regelgeving zo goed mogelijk wordt toegepast.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mijnheer de minister, de ambtenarij moet haar werk goed doen en mag daarbij geen moraliteitsoordeel vellen. Kunt u bevestigen dat er geen oordelen in de werking sluipen?

Ik vind het een goed idee van mevrouw Hoebeke dat er bij ethische kwesties waarover verschillende meningen bestaan, een soort neutraliteit zou worden vereist van de ambtenarij bij de behandeling van de dossiers. Misschien kan een code daartoe bijdragen.

De voorzitter: De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx: Het gaat hier over een specifiek geval. Niemand van ons, en ik al zeker niet, is op de hoogte van de concrete elementen van het dossier. Ik wil hier dan ook niet spreken over een systematische vorm van discriminatie. We zijn hier echt bezig met casuïstiek, en ik weet niet of daar een systeem van discriminatie achter zit. Ik durf dat in elk geval niet te beweren.

De voorzitter: Minister Vanackere heeft het woord.

Minister Steven Vanackere: Het gaat hier over een belangrijk onderwerp. Wanneer er geen resultaat wordt geboekt, betekent dat niet noodzakelijk dat er gesaboteerd wordt. We moeten kunnen starten met een vermoeden van onschuld. We mogen er niet automatisch van uit gaan dat wat niet lukt, per definitie de schuld is van iemand die daar om welke reden dan ook niet mee kan instemmen.

Het is niet de bedoeling om in deze commissie concrete gevallen te bespreken. Aan de hand van het voorbeeld dat we kennen, wil ik een aantal invalshoeken belichten. Daarbij wil ik benadrukken dat ikzelf en mijn administratie de ambitie hebben om de federale wetgeving inzake holebiadoptie uit te voeren.

Ik heb hier en daar een vermoeden gehoord van onvoldoende inzet en overtuiging. We kunnen dat aan de hand van het concrete voorbeeld beoordelen. Ik laat iedereen de vrijheid om zelf te oordelen. Er zit heus een verschil tussen iets wat niet of slecht lukt en iets wat ik verhinder vanwege mijn ethische agenda. Dat is een brug te ver. Ik hoop dat ik dat misverstand uit de wereld kan helpen. Dat soort ethische agenda bestaat niet.

Er is wel een ethisch punt inzake interlandelijke adoptie en dat wil ik in herinnering brengen: het kind staat centraal. Iedereen zegt dat. Ook de kandidaat-adoptanten zullen zich haasten om dat te bevestigen. De vraag van het kind om zich te ontplooien staat centraal. Dat kan niet in elke maatschappij of land. De wens van ouderparen in beter gesitueerde landen is niet de vraag maar het aanbod in deze kwestie. Dat is een maatschappelijke analyse. Ik erken en respecteer dat het aanbod van individuele koppels met een kinderwens eigenlijk ook een vraag is. Het is de invulling van een engagement, van de wil om iets te doen voor een ander, maar het is ook de vraag om een kinderwens te realiseren. Ik heb daar het volste respect voor. Bij onze analyse van de interlandelijke adoptiesituatie moeten we meer dan ooit het belang van het kind benadrukken. De echte vraag is die van bepaalde landen waar men zelf niet meer kan instaan voor de gezondheid en de toekomst van een kind en vervolgens kiest voor interlandelijke adoptie.

Mijnheer Roegiers, ik ken uw gevoeligheid voor ontwikkelingssamenwerking. Ik vermoed dat de vaststelling dat steeds meer landen zelf hun kinderen een toekomst willen geven voor u zelfs een reden tot tevredenheid zal zijn. De kansen op adoptie nemen daarom voor alle Belgische koppels af. Het grootste deel van mijn antwoord slaat op hetero- en holebikoppels.

Adoptie biedt een mogelijke uitweg aan kinderen die in een moeilijke situatie opgroeien. Het biedt aan ouders de kans om hun engagement waar te maken en een

onvervulde kinderwens te realiseren. Het hele adoptieproces, vanaf het aanbod van een kandidaat-adoptant tot aan de kennismaking, kan een heel emotioneel proces zijn. Het vraagt een hele investering van de kandidaat-ouder. Door onze wetgeving, die verankerd ligt in internationale verdragen, onderwerpen wij de kandidaat-adoptanten aan een zware procedure. Een gewoon koppel dat een kind maakt, moet zulke examens niet afleggen. Ik kan begrijpen dat de kandidaat-adoptant vroeg of laat gefrustreerd raakt.

In 2005 heeft België het Haags Adoptieverdrag goedgekeurd. Deze internationale standaard is omgezet in federale en Vlaamse regelgeving. Vlaanderen heeft daarmee gekozen voor een kwaliteitsvolle adoptie die het kind centraal stelt en die het beste voor het kind wil garanderen. Elk land dat het verdrag goedkeurt, moet een centrale autoriteit oprichten. Die moet ervoor zorgen dat men maar tot interlandelijke adoptie kan komen als men voldoet aan de vereisten van het Haags Adoptieverdrag en aan de regelgeving van het herkomstland en van het eigen land. Dit kader hebben we geschapen voor alle kandidaat-ouders in ons land.

Het Haags Adoptieverdrag is gebaseerd op twee principes: de subsidiariteit en de adoptabiliteit. In grote lijnen komt dat neer op het volgende. Men gaat na of het kind niet beter bij de biologische ouders blijft, of naar een pleeggezin kan gaan en of een binnenlandse adoptie niet mogelijk is. Pas daarna kan men aan een interlandelijke adoptie denken. Er wordt tevens onderzocht of er voldoende tijd is verlopen tussen de geboorte en het vrijmaken van het kind voor adoptie. Dat betekent – en ik zeg dat niet toevallig – dat contracten afgesloten vóór de geboorte van een kind uiteraard strijdig zijn met het verdrag. Dat is in strijd met de principes van subsidiariteit en adoptabiliteit. Het kan dus gaan om een onbetrouwbaar kanaal.

Men had het hier vaak over “wat in het verleden allemaal mogelijk was”. We moeten daar voorzichtig mee zijn. Vóór het Haags Adoptieverdrag en vóór de oprichting van de VCA was er inderdaad veel mogelijk. Als u, als leden van het Vlaams Parlement, vindt dat het decreet te beperkend is, dan moet u mij dat vooral zeggen. Ik vind echter dat we de vergelijking tussen vroeger en nu niet kunnen maken. Bij de geschiktheidsanalyse en bij de beoordeling van kanalen werken we met het regelgevend kader dat sinds 2005 bestaat. Wat vroeger mogelijk was, heeft geen juridische precedentwaarde.

Steeds meer herkomstlanden worden strenger in het vrijmaken van kinderen voor adoptie. Er worden steeds hogere eisen gesteld aan de kandidaat-adoptanten. Dat geldt uiteraard ook voor de vele heteroparen die vandaag eveneens gefrustreerd moeten afwachten. Ik geef u een voorbeeld, waarmee ik zeker de situatie niet wil ridiculiseren. China kiest bijvoorbeeld voor kandidaat-adoptanten met

een BMI lager dan 40. De lijst van voorwaarden wordt dus strenger en langer. Verschillende landen denken anders over halebikoppels en over huwelijk en adoptie door halebikoppels dan België. Dat mag u niet verbazen. We moeten dat als een feit beschouwen. Ik wil mij daar, noch in historisch opzicht, noch in een internationale vergelijking, mee vergenoegen, maar ik kan het evenmin eigenhandig veranderen.

Het aanbod om een kind te adopteren is veel groter dan het aantal kinderen dat wordt vrijgegeven voor adoptie. In 2007 hebben 884 kandidaat-adoptanten zich aangemeld. In diezelfde 12 maanden zijn er 155 toewijzingen gebeurd. Het maakt niet uit om welke soort kandidaat het gaat, homo, hetero of alleenstaand, het aanbod is veel groter dan de vraag. Het vergt weinig verbeeldingskracht om te beseffen dat heel veel koppels en alleenstaanden met een sterk engagement, met een enorme overtuiging en met een authentieke kinderwens, teleurgesteld zullen raken.

Ik heb geen cijfers over het aantal halebikoppels in die groep van 884. Ik kan dat laten opzoeken. Maar ik blijf erbij dat de halebigeaardheid voor ons niet het uitgangspunt mag zijn, hoewel dat in de herkomstlanden vaak wel het geval is.

In België is adoptie door halebikoppels wettelijk vastgelegd. Men vroeg of er geen deontologische code moet worden opgesteld. Die code bestaat al. De adoptieambtenaar zweert de Grondwet en de wetten van het Belgische volk te respecteren. Tot bewijs van het tegendeel en mij basierend op haar verklaring dat zij geen enkel inhoudelijk of principieel probleem heeft met halebadoptie, vind ik het gevaarlijk om hier te beweren dat zij die adoptie zou tegenhouden. De aanvaarding van het beginsel van de halebadoptie vormt wel een probleem in de herkomstlanden.

U stelde mij een vraag over de verhouding tussen de adoptiediensten en de VCA. Het stimuleren van adoptiediensten om halebadoptie te faciliteren, is eigenlijk niet het punt. Echt waar. De adoptiediensten zijn zich heel goed bewust van de problematiek. Zij worden geconfronteerd met de realiteit waarbij interlandelijke adoptie door haleb's gewoon heel moeilijk ligt. De diensten zijn bereid om kinderen te plaatsen in halebgezinnen, maar ze verkeren vaak in een zwakke positie tegenover het herkomstland. Ook daar treden immers adoptieorganisaties op in het bemiddelingsproces. Onze diensten bevinden zich niet in de positie om te eisen dat de herkomstlanden de haleb dossiers aanvaarden. Ze hebben de opdracht het aan te kaarten, aan te bieden en te faciliteren. En dat gebeurt. U zult zeggen dat het resultaat mager is en dat het daarom misschien niet van ganser harte gebeurt. Ik zeg u dat het gebeurt.

Iemand vroeg mij om voorbeelden van landen die in dezelfde positie verkeren als België of Vlaanderen.

Wel, ik ken er geen. We zijn op dit punt letterlijk internationale voorlopers. Ik heb hier eens aangegeven dat in Nederland de formule van holebiadoptie niet bestaat, terwijl de gelijkberechtiging van holebi's daar al langer ingeburgerd is. De pers dacht dat ik iets wou insinueren of daar schamper over wou doen. Waarom zou ik? Ik wou gewoon aantonen dat we daarin uniek zijn. In Nederland moet een van de partners van een holebikoppel tot vandaag de adoptie op zich nemen, waarna het koppel samen de juridische zekerheid voor het kind en het gezin moet trachten te organiseren. Ik kan dus niet verwijzen naar andere landen waar men daar verder in gevorderd is of waar men er beter mee omgaat.

De VCA heeft de documenten en formulieren aangepast. Er wordt niet meer verwezen naar 'de heer en mevrouw'. Er staan nu neutrale titels. Dat geldt ook voor alle andere koppels. U kunt zeggen: dat is maar een detail. Maar het toont wel aan dat we de holebiwensen ernstig nemen. Het toont aan dat we beseffen dat een adoptie niet noodzakelijk door een meneer en een mevrouw moet gebeuren. We hebben aan de Federale Centrale Autoriteit gevraagd om haar formulieren ook aan te passen.

Het aantal kanalen dat holebiadoptie toestaat, is beperkt en het aantal landen dat dit toestaat is nog beperkter. Via de contacten binnen de interlandelijke adoptie en binnen de Europese landen die het Haags Adoptieverdrag geratificeerd hebben, weet men dat de holebiadoptie wettelijke geregeld is in twee landen: Zuid-Afrika en de Verenigde Staten. U moet zich dus realiseren dat een interlandelijke holebiadoptie niet eenvoudig kan zijn.

Dat geldt zeker in de Verenigde Staten. De adoptie valt immers onder het Haags Adoptieverdrag. Men moet eerst onderzoeken of een kind niet beter bij de biologische ouders blijft, of pleegzorg geen mogelijkheid biedt, of een landelijke adoptie niet mogelijk is. U moet erkennen dat een interlandelijke adoptie niet vanzelfsprekend is. Momenteel werkt nog geen enkele Vlaams adoptiedienst samen met de Verenigde Staten. Dat slaat op hetero- en holebikoppels. Hier zou net zo goed een heterokoppel kunnen aankloppen met de vraag waarom men dat kanaal afwijst. Eén dienst, Horizon, is bereid om verder kanaalonderzoek te verrichten nu de VS het Haags Adoptieverdrag geratificeerd heeft. Dat is relatief recent gebeurd, eind vorig jaar geloof ik. Nu moeten de Verenigde Staten nog bewijzen dat ze hun wetgeving hebben aangepast aan het verdrag.

De adoptieorganisatie Flanders Intercountry Adoption Care (FIAC) werkt samen met Zuid-Afrika. Aan FIAC is begin 2007 gevraagd om expliciet te informeren bij de Zuid-Afrikaanse adoptiepartner of de VCA dossiers van Vlaamse holebiparen kon doorsturen. De partner van FIAC antwoordde dat hij dergelijke dossiers niet zou aanvaarden en dat het indienen ervan de samenwerking zou kunnen hypothekeren. De VCA heeft informatie

opgevraagd bij de Zuid-Afrikaanse overheid. Daaruit blijkt dat holebiadoptie in Zuid-Afrika wel degelijk wettelijk mogelijk is, maar dat ze in de praktijk alleen in het land zelf wordt toegepast. Uitgaande van het subsidiariteitsprincipe wordt eerst gezocht naar een binnenlandse adoptiemogelijkheid waarbij de Zuid-Afrikaanse instanties de voorkeur geven aan heterokoppels. Binnenlandse adoptie door holebiparen gebeurt om bestaande situaties te regulariseren of als allerlaatste kans om een kind in het eigen land een thuis te geven.

Er zijn dus eigenlijk drie mogelijkheden tot holebiadoptie: Zuid-Afrika, de Verenigde Staten en Vlaanderen. De binnenlandse adoptie in Vlaanderen ligt nog even anders. De afstandsmoeder is veel nabijer. Zij kan bezwaren uiten en mee bepalen of een adoptie doorgaat of niet. Als de afstandsmoeder akkoord gaat met een holebiadoptie, is er geen probleem. Zo zijn er al verschillende kinderen bij Belgische holebikoppels terechtgekomen. Binnenlandse adoptie is wel degelijk mogelijk. De binnenlandse adoptiedienst wordt ook geconfronteerd met een overaanbod aan kandidaten. Het is dus niet evident, maar het gebeurt.

Ik ga even in op de procedure. Sta me toe voldoende abstract te blijven en toch in te gaan op uw concrete vragen. Artikel 75 van het besluit van de Vlaamse Regering op interlandelijke adoptie zegt: "De Vlaamse Centrale Autoriteit brengt de adoptant binnen vier maanden na een volledige aangifte van het buitenlandse kanaal op de hoogte van de resultaten van de kanaalcontrole en van haar beslissing ter zake. In uitzonderlijke gevallen kan die termijn verlengd worden tot zes maanden." Het Adoptiedecreet bepaalt dan weer dat de aangifte van een buitenlands kanaal pas mogelijk is na het bekomen van het geschiktheidsattest. Daaruit moet blijken dat de kandidaat bekwaam en geschikt is om een interlandelijke adoptie aan te gaan.

De concrete onderliggende situatie werd uitvoerig besproken in de media, met links en rechts een paar onnauwkeurigheden, terwijl de administratie en de ambtenaar geacht worden de feiten niet openbaar te maken. Ik kan me voorstellen dat de betrokken diensten zich enigszins in de hoek geduwd voelen. Ik zal me dan ook beperken tot de feiten en de wetgeving. De termijn van vier maanden, verlengbaar tot zes maanden, begint pas te lopen als het dossier volledig is. Ik geloof dat de betrokken kandidaten erkennen dat het dossier in februari vorig jaar nog niet volledig was. De termijn waarin de ambtenaar het moest behandelen, begon dus niet in februari. Als een ambtenaar merkt dat een onvolledig dossier werd ingediend, is hij het aan de klantvriendelijkheid verplicht om contact op te nemen met de indiener. Ik vind bovendien dat hij daar niet veel tijd mag laten over gaan. Dat is in dit concrete dossier niet gebeurd. Dat is een fout of in ieder geval een tekortkoming op het vlak van de klantvriendelijk-

heid. Het vervolledigen van het dossier werd onvoldoende begeleid door de diensten. De betrokken ambtenaar heeft dat in alle klaarheid betreurd in de contacten met de kandidaten. Er was een gebrek aan communicatie. Men had moeten meedelen dat het kanaalonderzoek pas kon starten na het geschiktheidsvonnis en na een volledige aangifte van het kanaal.

Welke maatregelen heb ik getroffen om dat in de toekomst te voorkomen? De procedure voor het kanaalonderzoek is aangepast. Voortaan informeert de VCA zelfstandige kandidaten schriftelijk over de al dan niet volledigheid van de aangifte en de officiële aanvangsdatum van het kanaalonderzoek. Duidelijkheid over die datum is van belang om de regelgeving te kunnen toepassen.

Hoelang duurt een kanaalonderzoek gemiddeld? Sinds de nieuwe wetgeving zijn er 21 kanaalonderzoeken uitgevoerd. De gemiddelde duur was 119 dagen en varieert tussen 1 en 7 maanden. 19 onderzoeken werden afgerond binnen de 6 maanden. In 11 gevallen was het zelfs minder dan 4 maanden. 1 kanaalonderzoek duurde 7 maanden. Als opgevraagde, cruciale informatie na deze termijn nog niet beschikbaar is, moet men dat melden aan de adoptanten. De VCA kan enkel volledige dossiers goedkeuren. Vaak ontbreekt het de VCA aan voldoende informatie voor een goedkeuring en aanvaarden de kandidaten de termijn. Ze begrijpen dat het weinig zinvol is om een kanaal goed te keuren als dan vervolgens niet voldaan kan worden aan de voorwaarden om een adoptie tot een goed einde te brengen. Het heeft geen zin om een kanaal te openen als de slaagkansen van de adoptie niet gegarandeerd zijn.

Ten slotte vraagt u mij of ik het oordeel van de VCA over het Amerikaanse jeugdzorgsysteem bijtreed. U vraagt of elke (zelfstandige) adoptie vanuit de VS in de toekomst geweigerd zal worden. Mijnheer Roegiers, de decreetgever wil dat de VCA het kanaalonderzoek uitvoert. Ik word niet geacht daarover te oordelen, net zomin als ik geacht word over een politierechter te oordelen. Volgens het decreet word ik geacht rekening te houden met het oordeel van de VCA.

In het Amerikaanse adoptiesysteem deed zich onlangs een interessante evolutie voor. In december 2007 hebben de Verenigde Staten het Haags Adoptieverdrag geratificeerd. Zij gaan nu hun wetgeving aanpassen aan de principes van het verdrag. Het Permanent Bureau in Den Haag begeleidt en evalueert die wetsaanpassingen. We zullen via dit bureau vernemen of aan de garanties van het Haags Adoptieverdrag tegemoet wordt gekomen. De afkeuring van het thans voorgestelde kanaal betekent helemaal niet dat er geen zelfstandige adopties vanuit de VS mogelijk zouden zijn. De VCA onderzoekt op dit moment trouwens een ander Amerikaans kanaal. De betrokken kandidaat-adoptanten zijn uitgenodigd voor een gesprek daarover eind januari.

Er is ook een adoptiedienst die zich bereid heeft getoond om de samenwerking met de Verenigde Staten verder te onderzoeken zodra er meer duidelijkheid is over de wijziging van de wetgeving in het kader van de ratificatie van het Haags Adoptieverdrag.

Uit het feit dat dit kanaal niet is goedgekeurd, moeten we niet besluiten dat adoptie vanuit de Verenigde Staten onmogelijk is. Ik benadruk dat de problematiek van de subsidiariteit voor een land als de Verenigde Staten zal leiden tot een moeizamere boordeling dan voor een land dat zich in een ontwikkelingssituatie bevindt en waar de binnenlandse alternatieven sneller uitgeput zijn.

Ik wil afronden met een kort, niet politiek woord. Ik begrijp de frustratie van een koppel dat verlangt naar een kind, daarvoor een maandenlange procedure doorloopt maar daar niet in slaagt. Dat is wellicht de frustratie van vele koppels. Daarom is er echter nog geen sprake van discriminatie. Die frustratie is dezelfde als die van een heterokoppel dat een geschiktheidsvonnis heeft, maar toch geen kind kan adopteren. Ik maak de vergelijking met iemand die een rijbewijs heeft, maar geen wagen en dus niet kan rijden. Ik maak geen vergelijking tussen het kind en de wagen, maar wel tussen het geschiktheidsvonnis en het rijbewijs. Het geschiktheidsvonnis is met andere woorden geen garantie op een kind. In zo'n vonnis attesteert de samenleving dat iemand in staat is om voor een kind te zorgen. Dat is echter geen garantie op een kind.

Wanneer we de verhouding 884/155 bekijken, dan beseffen we dat het aantal gefrustreerde koppels groter is dan het aantal holebikoppels dat zich hier aanmeldt. Voor de holebiadoptie rijst inderdaad het probleem dat die adoptie niet altijd mogelijk is in het land waar de kinderen worden aangeboden. Dat betekent niet dat er sprake is sabotage.

De insinuatie dat sommige mensen niet zouden willen meewerken aan die adoptie, kan pijnlijk zijn. Indien men duidelijk kan aantonen dat er effectief is tegengewerkt, dan kan ik dat nog aanvaarden. In dit concrete geval denk ik dat dit niet het geval is.

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Mijnheer de voorzitter, ik wil u danken dat u alle fracties de kans hebt gegeven om hun mening over dit dossier te vertolken. Daarbij hebt u een beetje buiten de lijnen gekleurd. Ik vind het goed dat u die gevoeligheid aan de dag legt. Verder dank ik de collega's die zich bij deze vraag hebben aangesloten. Tot slot dank ik u, mijnheer de minister, voor uw uitgebreid antwoord.

Ik heb geprobeerd om in mijn interpellatie een serene toon aan te houden. Ik denk dat ik daarin ben geslaagd.

Ik dank u, mijnheer de minister, dat u dezelfde sereniteit aan de dag hebt gelegd. Dit onderwerp is te belangrijk voor 'la politique politicienne'.

U hebt gezegd dat het kind centraal moet staan. Niemand betwist dat. Wel valt het op dat, telkens wanneer er wordt gediscussieerd over adoptie door koppels van hetzelfde geslacht, de nadruk wordt gelegd op het feit dat het kind centraal moet staan. Dat doet me denken aan een andere situatie. Toen men vrouwen wilde stimuleren om in de politiek te gaan en hun een goede plaats op de lijst wilde geven, vroegen sommige mannen zich af of die vrouwen wel bekwaam genoeg waren. Het is geen mooie maar wel correcte vergelijking. Wanneer zaken anders zijn dan men ze gewoon is, stelt men zich daar vragen bij en schuift men evidente zaken naar voren.

Minister Steven Vanackere: Mevrouw De Wachter heeft deze vraag hier al meermaals gesteld en een antwoord gekregen in een context die niet die van de holebi-adoptie is.

De heer Jan Roegiers: Mijnheer de minister, ik apprecieer dat u de federale wet wilt respecteren. Het lijkt me ook logisch dat u dat doet. We verschillen wel van mening voor wat de werking van de adoptiediensten betreft, meer bepaald inzake de adopteerbaarheid door holebikoppels. U hebt de adoptiediensten met brio verdedigd. Er kunnen echter wel wat meer kanttekeningen worden gemaakt bij de werking van de adoptiediensten wanneer het gaat over adoptie door koppels van hetzelfde geslacht. Mijnheer de minister, ik zou u willen vragen om de adoptiediensten aan te moedigen om andere kanalen aan te boren wanneer het gaat over de Verenigde Staten en Zuid-Afrika, en inspanningen te doen om de mogelijkheid tot adoptie voor holebikoppels te vergroten.

Ik juich samen met u toe dat de landen uit het zuiden steeds meer het initiatief nemen om de zorg voor hun kinderen zelf op zich te nemen. In de meeste gevallen is dat ook goed. Dat gebeurt echter niet overal. Dat zagen we gisteren nog in de televisie-uitzending over Bulgarije.

De Verenigde Staten hebben het Haags Adoptieverdrag eind december geratificeerd. U hebt daar een aantal kanttekeningen bij gemaakt. Verder hebt u ook gezegd dat we niet moeten vergelijken met de periode voor 2005. Een land als Nederland werkt echter wel met dat kanaal.

Mijnheer de minister, het doet me plezier dat u aankondigt dat de adoptieambtenaar met het betrokken koppel wil praten. Ik hoop dat zij op die uitnodiging ingaan en dat de adoptieambtenaar probeert om in de Verenigde Staten een kanaal te vinden dat wel in aanmerking komt en dat bereid is om te werken met koppels van hetzelfde geslacht. Het is echter niet de bedoeling om een holebikanaal te openen. Het moet een kanaal zijn dat zowel aan holebi- als aan heterokoppels de mogelijkheid biedt om te adopteren.

Mijnheer de minister, u hebt zelf gezegd dat het geschiktheidsvonnis niet automatisch de mogelijkheid biedt om te adopteren. Ik denk dat iedereen het daarmee eens is, ook holebikoppels. Wat wij vragen, is dat holebikoppels, bij het verwerken van hun dossier, op dezelfde manier worden behandeld als heterokoppels. De gemiddelde termijn bedraagt 119 dagen. In deze specifieke gevallen werd die termijn ruim overschreden. De betrokkenen krijgen dan ook automatisch de indruk dat ze om welke reden dan ook worden tegengewerkt.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. U hebt verwezen naar het Haags Adoptieverdrag, waarover we het ook in het verleden al hebben gehad. Iedereen is het erover eens dat dit verdrag absoluut gerespecteerd moet worden en dat het kind steeds centraal moet staan in de hele procedure.

U hebt ook verwezen naar de decretale basis. Ik erken dat er in het verleden belangrijk werk is geleverd. Niemand zal ontkennen dat die decretale basis heel belangrijk is. We moeten echter nagaan waar er in de praktijk nog verbeteringen mogelijk zijn.

Mijnheer de minister, ik ben het niet met u eens wanneer u het hebt over de enorme toename van het aantal kandidaat-adoptieouders tijdens de laatste jaren tegenover een niet stijgend aantal te adopteren kinderen. Ik ben het met u eens dat het kind centraal moet staan en dat het aanbod niet moet toenemen omwille van een stijgende vraag.

Minister Steven Vanackere: Ik begrijp u niet zo goed.

Mevrouw Else De Wachter: U zegt dat er een toename is van het aantal kandidaat-adoptieouders terwijl het aantal te adopteren kinderen in verhouding niet toeneemt. Dat betekent echter niet dat we ook strenger moeten zijn bij de selectie van de kandidaat-adoptieouders. Ik vind dat absoluut niet logisch. Kandidaat-adoptieouders moeten blijvend op dezelfde manier worden beoordeeld. Ik vind het wel belangrijk dat, tijdens de voorbereiding, aan de kandidaten wordt meegedeeld dat er lange wachttijden mogelijk zijn.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer de minister, het was inderdaad een heel uitvoerig antwoord. Wanneer ik uw antwoord echter ontdoe van die uitvoerigheid en de persoonlijke noten, dan merk ik toch een gebrek aan consistentie.

U hebt aan het begin van uw antwoord gezegd dat de afkeuring van het voorgestelde kanaal uit de Verenigde

Staten te maken heeft met de adoptabiliteit, de subsidariteit en de centrale positie van het kind. Dat ligt niet voor de hand in de VS omdat daar ook heel wat interne adopties kunnen gebeuren. Op basis van die belangrijke en enigszins subjectieve begrippen heeft de VCA beslist om dat kanaal niet in aanmerking te nemen.

Aangezien de VS het Haags Adoptieverdrag in december heeft geratificeerd, is het misschien in de toekomst mogelijk om toch een kanaal te openen. Dat zei u aan het eind van uw antwoord. Maar dan blijven diezelfde begrippen – adoptabiliteit, subsidariteit en de centrale positie van het kind – toch gelden en blijft de beoordeling dus dezelfde. Ik blijf een beetje op mijn honger. Ik heb de indruk dat er de voorbije maanden zaken zijn gebeurd die niet hadden hoeven te gebeuren.

Verder lijkt het me belangrijk dat de adoptieambtenaar eventueel in samenspraak met de centrale adoptieambtenaar, eens een bezoek brengt aan Zuid-Afrika. In het verleden is meermaals gebleken dat het goed is om ter plaatse te gaan onderhandelen. Dat is destijds ook gebeurd in Vietnam, dat geen kinderen meer ter beschikking wilde stellen aan bepaalde erkende adoptiediensten hier. Het lijkt me belangrijk dat onze adoptieambtenaar gaat onderhandelen met de centrale autoriteit in Zuid-Afrika. Dat was de werkwijze van de Franse Gemeenschap. Het is niet voldoende om brieven of mails te sturen, het is nodig om ter plaatse te gaan onderhandelen. Ik hoop, mijnheer de minister, dat u bereid bent om dat te doen.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitvoerige antwoord. Ik dank de collega's voor de ernst en de sereniteit waarmee we dit belangrijke en precaire debat hebben kunnen voeren. Ik hoop dat de consensus die ik hier meen te ontwaren, kan leiden tot een actiever beleid van de Vlaamse adoptiediensten om een kanaal te vinden dat interlandelijke adoptie ook voor holebikoppels mogelijk maakt.

De voorzitter: Minister Vanackere heeft het woord.

Minister Steven Vanackere: Mijnheer Roegiers, holebi-adoptie is een vast thema op de agenda van het overleg tussen de VCA en de adoptiediensten, dat vijfmaal per jaar plaatsvindt. Holebiadoptie wordt daar bekeken in functie van de houding van de herkomstlanden. Het komt ook telkens aan bod wanneer een dienst vraagt om een nieuw kanaal te mogen onderzoeken. Bij elk kanaal wordt dan expliciet nagegaan of ook holebikoppels in aanmerking komen. We merken dat de adoptiediensten dit thema in de herkomstlanden aanbrengen en daar vragen over stellen. Zij kunnen die landen echter tot niets dwingen.

Aan mevrouw De Wachter wil ik bevestigen dat ik nergens heb gezegd dat we strenger moeten zijn. U mag dat nakijken. Ik heb alleen vastgesteld dat men lucide moet

zijn. Als er 884 meldingen zijn en 155 situaties die een goed einde kennen, heeft men er belang bij dat duidelijk aan de kandidaat-adoptieouders te melden als een realiteit. Daarmee heb ik niet gezegd te vinden dat men strenger moet zijn, alleen dat de slaagkansen objectief, neutraal en lucide aan de mensen moeten worden gemeld. Een van uw suggesties was net dat in het begin van de procedure, voldoende tijd, nog duidelijker te maken aan de mensen, zodat ze willens en wetens deelnemen aan een procedure die geen garantie op succes biedt.

Mevrouw Vogels, het zal wel zijn dat ik te lang heb gesproken, maar u kunt niet alles wat ik heb gezegd, op een hoopje gooien en beweren dat ik tegenstrijdigheden verkondig. Een kanaal is een land én een organisatie. In dit concrete geval gaat het over FFTA Incorporated. Wanneer men vindt dat een bepaalde bemiddelaar in een bepaald land niet in aanmerking komt, om redenen die ik hier niet toelicht omdat dat niet de opdracht is van een parlementaire bespreking, dan betekent dat uiteraard niet dat er in de VS geen kanalen te vinden zijn. Ik vind het niet tegenstrijdig te zeggen: niet met die organisatie, maar misschien wel met een andere. Ik heb u erop gewezen dat er vandaag andere kanalen worden onderzocht in de VS.

Daarnaast heb ik erop gewezen dat niet alleen de adoptabiliteit moet worden gecontroleerd, maar ook de subsidariteit. Sta me toe dat te doen. Dan zeg ik – misschien op basis van een instinct – dat de VS een samenleving is waar de kansen op landelijke adoptie ongetwijfeld wat sterker aanwezig zijn dan elders. Dat betekent niet dat adoptie compleet uitgesloten is. In het bijzonder gaat het over kinderen die in de pleegzorg zijn terechtgekomen en waarvan men vaststelt dat er binnenlandse adoptie onmogelijk is.

Mevrouw Mieke Vogels: Dat kan worden geobjecteerd. Er kan worden bekeken hoeveel kinderen er intern ter adoptie worden gegeven die eigenlijk nooit adoptieouders vinden in de VS. Er zijn helaas heel veel kinderen in de VS die in pleeggezinnen verblijven en waarvoor de kandidaat-adoptieouders passen, omdat het zwarte kinderen zijn.

Minister Steven Vanackere: Dat heb ik proberen uit te leggen. Dat is nu net de reden waarom ik, naar aanleiding van een gemediatiseerd dossier, inderdaad kan uitleggen dat er een beslissing is geweest van de VCA om een adoptiekanaal niet als aangewezen te beschouwen en niet te erkennen. Daarmee heb ik niet uitgesloten dat er toch kanalen in de VS zullen worden goedgekeurd. Dat valt perfect te rijmen.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door de heer Roegiers werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie

aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de gevolgen van de Dienstenrichtlijn op de organisatie van de gezondheids- en welzijnszorg

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer de voorzitter, mijn vraag dateert van oktober van vorig jaar. Ze kwam er naar aanleiding van een advies dat ons werd verstrekt door de Dienst Europa van dit parlement. Het ging over een onderzoek van de heer Freek Louckx, assistent aan de Vakgroep Sociaal Recht van de Vrije Universiteit Brussel. In die studie vergelijkt hij de Europese concurrentieregels in de dienstensector met de regelgeving van de diverse Belgische overheden in de gezondheidszorg. We hebben die man hier uitgenodigd. Aan de hand van een PowerPointpresentatie heeft hij een goed onderbouwd verhaal gebracht. De minister heeft daar echter niet op gereageerd.

Mijnheer de minister, deze vraag om uitleg biedt u de mogelijkheid om namens de Vlaamse Regering te reageren op de stellingen van de heer Louckx. Zo beweert hij dat de Belgische wetgeving en ook de Vlaamse decreetgeving eigenlijk niet opgewassen zijn tegen de Europese reglementering. Hij zegt dat we wel eens met grote problemen zouden kunnen worden geconfronteerd, vooral rond de Vlaamse VIPA-regelgeving, als we onze regels niet aanpassen. Dan gaat het over het subsidiëren van de bouw van ziekenhuizen.

De voorzitter: U zegt terecht dat we met problemen geconfronteerd 'zouden kunnen worden'. U was daar niet zo duidelijk in.

Mevrouw Mieke Vogels: Neen, maar voor de rechtszekerheid van de initiatiefnemers binnen de social-profitsector is het belangrijk dat onze regelgeving hen voldoende indekt en beschermt tegen eventuele procedures die worden ingeleid bij de Europese Commissie door tegenstanders of door andere bouwfirmas die hun gelijk niet gekregen hebben. Dat is des te belangrijker op het moment dat men dankzij de PPS-constructies een inhaalbeweging kan doen en een aantal extra dossiers van start kan laten gaan.

De heer Louckx heeft ook een aantal voorbeelden gegeven in verband met de wetgeving rond de ziekenfond-

sen, de aanvullende ziekteverzekering en de hospitalisatieverzekering. Dat valt echter niet onder onze bevoegdheid. Wat ons vooral bezighoudt, is de hele reglementering rond de subsidiëring van de bouw van ziekenhuizen en rusthuizen en van andere social-profitondernemingen.

Mijnheer de minister, hebt u het werk van de heer Louckx intussen aan de juristen van uw diensten kunnen voorleggen? Klopt het dat er een probleem zou kunnen zijn voor de concrete initiatiefnemers? Heeft men daar al bij stilgestaan in het kader van de Interministeriële Conferentie over Gezondheid? Zo neen, moet dat niet gebeuren? Zo ja, wat zult u doen om de regelgeving zo snel mogelijk aan te passen, zodat de regels inzake openbare dienstverlening duidelijk zijn en de private initiatiefnemers indekken tegen eventuele klachten bij de Europese Commissie?

De voorzitter: Minister Vanackere heeft het woord.

Minister Steven Vanackere: Mevrouw Vogels, de studie waar u naar verwijst, betreft een onderzoek naar de invloed van de Europese mededingingsregels op de Belgische gezondheidszorg. In uw vraagstelling hebt u het echter over de invloed van de Dienstenrichtlijn op de gezondheids- en welzijnszorg. Dat zijn twee verschillende dingen. Ik begrijp dat er verwarring is, maar u verplicht mij om op beide fronten even in te gaan, omdat ik niet goed weet waarnaar u precies wilt peilen. U moet in elk geval goed in het oog houden dat de Europese mededingingsregels in het geding zijn wanneer we over die studie spreken, en dat de Dienstenrichtlijn toch een ander verhaal is.

De Europese spelregels inzake eerlijke mededinging proberen concurrentievervalsing tegen te gaan en omvatten dus het verbod op kartelafspraken, het verbod op het misbruik van een economische machtspositie, het toezicht op concentraties en het verbod op staatssteun. De Dienstenrichtlijn, waar u in uw vragen naar verwijst, heeft dan weer de concrete organisatie van het vrije verkeer voor ogen, meer bepaald het vrije verkeer van diensten en het recht van vrije vestiging – dat is het recht voor personen en ondernemingen, gevestigd in één lidstaat, om hun diensten aan te bieden of zich te vestigen in een andere lidstaat.

Ik wil het eerst hebben over het dossier van de mededinging en over de studie van de heer Louckx. De invloed van de mededingingsregels op de gezondheids- en welzijnszorg moet men als volgt inschatten. De Europese mededingingsregels zijn slechts van toepassing op ondernemingen, dat zijn entiteiten die economische activiteiten uitoefenen of economische diensten of goederen aanbieden op een bepaalde markt. Over dat centrale woord 'economisch' zegt het Europese verdrag dat alles wat geschiedt tegen een vergoeding of een tegenprestatie als economisch dient te worden

beschouwd. Een dienst kan dus economisch of niet-economisch van aard zijn.

Daarenboven kan een dienst al dan niet van algemeen belang zijn. Diensten van algemeen belang zijn diensten waarvan een overheid vindt dat ze onder bepaalde voorwaarden en met bepaalde kwaliteitsgaranties in het belang van al haar burgers moeten worden aangeboden. En die diensten kunnen economisch of niet-economisch van aard zijn.

Van de diensten van algemeen belang die van economische aard zijn, maken de sociale en de gezondheids- en welzijnsdiensten het overgrote deel uit. Zelfs al is de rechtszekerheid op het vlak van deze diensten van algemeen belang momenteel niet bijzonder groot in Europa, de rechtspraak van het Europees Hof van Justitie is bijzonder duidelijk op het vlak van de verplichte socialezekerheidsstelsels. Het Hof heeft zich herhaaldelijk uitgesproken over socialezekerheidsstelsels die berusten op het solidariteitsprincipe. Welnu, die stelsels vervullen een louter sociale functie en worden door het hof niet als een economische activiteit beschouwd. Alle regelingen met betrekking tot de verplichte ziekteverzekering zijn bijgevolg niet onderhevig aan de Europese mededingingsregels.

Het klopt dat aanvullende sociale verzekeringen die niet gestoeld zijn op de eerder vernoemde solidariteit, door het Hof van Justitie gekwalificeerd worden als diensten van ondernemingen. In principe kunnen de mededingingsregels daarop dus van toepassing zijn.

Ik wil hier even ingaan op de specifieke regeling met betrekking tot de Europese mededingingsregels voor de zogenaamde diensten van algemeen belang. Diensten van algemeen belang zijn economische diensten waarvan een overheid een aspect van algemeen belang toekent. Het gaat dus enerzijds om diensten die economisch van aard zijn, dat wil zeggen dat ze tegen een vergoeding worden aangeboden. Ik denk bijvoorbeeld aan medische dienstverstrekkings en een heel aantal welzijnsvoorzieningen zoals ouderen- en gehandicaptenzorg en thuiszorg. Op dit ogenblik wordt nog concreet onderzocht hoe men daarin het label 'economisch' of 'niet-economisch' moet geven. Anderzijds zijn deze diensten ook van algemeen belang. Dat wil zeggen dat een overheidsinterventie met betrekking tot controle op kwaliteit, betaalbaarheid, toegankelijkheid en continuïteit van de dienstverlening opportuun is.

De diensten die tot mijn bevoegdheid behoren, zijn zeker diensten van algemeen belang. Of ze ook economisch zijn, wordt op dit moment nog grondig onderzocht door mijn administratie, in het kader van de Europese regelgeving rond de financiering van de diensten van algemeen economisch belang, alsook in het kader van de Dienstenrichtlijn.

Zoals u weet, zijn we al lang zeker van het economische karakter van medische dienstverstrekkings. Of de wel-

zijnsdiensten ook economisch van aard zijn, wordt nog onderzocht. Nu kennen de diensten van algemeen economisch belang een unieke positie met betrekking tot de Europese mededingingsregels. Het Europees Verdrag maakt het mogelijk dat de mededingingsregels geen toepassing vinden indien ze een beletsel vormen voor de effectieve uitvoering van de diensten van algemeen economisch belang. Diensten van algemeen economisch belang, die toch wel het gros van ons verhaal uitmaken, kunnen met andere woorden ontsnappen aan de toepassing van de Europese mededingingsregels. Het verdrag legt hiervoor echter een aantal abstracte voorwaarden op, zonder concrete modaliteiten te bepalen voor de specifieke mededingingsregels. Die voorwaarden gelden trouwens ook in het dossier van het openbaar vervoer.

Wat is nu dat regelgevende pakket om een en ander uit het mededingingskader te halen? De Europese Commissie heeft via een regelgevend pakket concrete modaliteiten vastgelegd met betrekking tot een deel van de mededingingsregels, namelijk de staatssteunregels. Dat pakket vat men dikwijls samen als het Altmarkpakket, verwijzend naar een uitspraak in een proces van een Duitse deelstaat met betrekking tot een dienst van openbaar vervoer. Daarbij werd een aantal voorwaarden vastgelegd om die staatssteun aanvaardbaar te maken.

Overeenkomstig die regelgeving is een financiële tegemoetkoming door een overheid voor dienstverleners die een dienst van algemeen economisch belang aanbieden, geen staatssteun, maar een loutere compensatie, indien aan een aantal voorwaarden voldaan is. Die voorwaarden komen erop neer dat de financiële tegemoetkoming moet strekken tot dekking van de kosten die de betrokken onderneming maakt, waarbij er een redelijke winst mag worden gemaakt. Alles wat verder gaat dan een redelijke winst wordt afgewezen als zijnde een overcompensatie. Die overcompensatie is in beginsel staatssteun. In het Altmarkarrest is bovendien ook de vraag om transparantie opgenomen, om te kunnen aantonen dat er geen overcompensatie is.

In sommige gevallen vergt de conformering naar het Altmarkpakket ook een aanmelding bij de Europese Commissie. In de vrijstellingsbeschikking die deel uitmaakt van het Altmarkpakket, is de overheidssteun voor ziekenhuizen echter expliciet ontlast van aanmelding bij de Europese Commissie, ongeacht de grootte van het bedrag van de compensatie. Dat betekent natuurlijk niet dat aan de andere Altmarkvoorwaarden, zoals het verbod van overcompensatie, niet moet worden tegemoetgekomen.

De keerzijde van de medaille is dat Vlaanderen, indien het gebruik wil maken van dat gunstregime, de Vlaamse diensten van algemeen economisch belang die het onder dit pakket wil laten vallen, moet oplijsten. Vlaanderen moet dus zelf aangeven wat het beschouwt

als diensten van algemeen economisch belang. We moeten dus zelf zeggen wat volgens ons economisch is, terwijl het in sommige opzichten wellicht handiger is om in het begin te zeggen dat iets niet economisch is.

Mevrouw Mieke Vogels: Dat is dus wat men nu aan het onderzoeken is?

Minister Steven Vanackere: Juist. Om u gerust te stellen, toon ik u het kader, met inbegrip van het Altmark-kader. Daaruit blijkt dat onze sector beschikt over voldoende argumenten om te stellen dat men veilig is, in het kader van een eventuele erkenning als dienst van algemeen economisch belang.

In het kader van de specifieke regeling met betrekking tot de financiering van diensten van algemeen economisch belang, coördineert het departement Bestuurszaken de oefening voor de Vlaamse diensten van algemeen economisch belang. We hebben daarvoor een stuurgroep opgericht. Die beslissing dateert nog van april 2006. We rekenen daarvoor ook op externe juridische bijstand. De oefening gebeurt op basis van een vragenlijst aan de departementen. De deadline voor het verplichte rapport aan de Europese Commissie is december 2008. Ik verzeker u dat mijn departement hoge prioriteit schenkt aan dit dossier en dat alles op koers is om binnen de gestelde termijnen aan Europa de nodige meldingen te kunnen doen.

Ik kom nu tot de Dienstenrichtlijn, die betrekking heeft op het organiseren van de interne markt. De Dienstenrichtlijn beoogt het vergemakkelijken van het vrije verkeer van diensten en het recht van vrije vestiging binnen de Europese Unie. De gevolgen voor mijn beleidsdomein zijn beperkt, en wel om drie belangrijke redenen.

Ten eerste is er het toepassingsgebied van de Dienstenrichtlijn. Conform artikel 2 is de richtlijn niet van toepassing op onder meer alle niet-economische diensten, het ambulancevervoer, de gezondheidszorgdiensten en de sociale diensten betreffende sociale huisvesting, kinderopvang en ondersteuning van gezinnen of personen in permanente of tijdelijke nood. Die diensten worden verleend door de staat, door dienstverrichters die hiervoor een opdracht of een mandaat gekregen hebben van de staat, of door liefdadigheidsinstellingen die als zodanig door de staat zijn erkend. De juiste interpretatie van die passage en de betekenis ervan voor mijn diensten maakt deel uit van een grondige oefening.

Een tweede argument is de bijzondere positie van de diensten van algemeen economisch belang. Ik ben ervan overtuigd dat de meeste diensten van mijn beleidsdomein, zelfs indien ze als economisch zouden worden beschouwd, sowieso diensten van algemeen belang zijn en dat ze bijgevolg in het slechtste geval zogenaamde diensten van algemeen economisch belang zijn. De diensten van algemeen economisch belang nemen in de

Dienstenrichtlijn ook een bijzondere positie in. Zo zijn ze in het kader het vrije dienstenverkeer niet onderworpen aan het kernartikel van de Dienstenrichtlijn, namelijk artikel 16. Dat artikel stelt dat de eisen die een ontvangende staat stelt aan inkomende dienstverrichters, niet discriminatoir, noodzakelijk en evenredig moeten zijn. Maar daar vallen wij dus niet onder. Het artikel bevat ook een aantal verboden eisen. Aan die bepalingen moeten de diensten van algemeen economisch belang in principe dus niet voldoen.

Politiek gezien komt het hierop neer dat de Vlaamse overheid over veel meer vrijheid beschikt om hier haar eigen Vlaamse regels op te leggen. Die regels gelden omgekeerd ook voor de Vlaamse dienstverleners die in andere lidstaten hun diensten gaan aanbieden.

Ook in het hoofdstuk met betrekking tot het recht op vrije vestiging geldt een uitzondering voor de diensten van algemeen economisch belang. De zogenaamde aan evaluatie onderworpen eisen van artikel 15 zijn vrijgesteld van evaluatie, als dit de uitvoering van de diensten van algemeen economisch belang zou belemmeren. Het bewijs moet liggen bij de lidstaat – België in dit geval – die zulke eisen wil opleggen of blijven handhaven na eind 2009. Dat gaat dan bijvoorbeeld over eisen rond de rechtsvorm, minimum- en maximumtarieven, een geografische minimumafstand tussen de dienstverrichters enzovoort. Doordat wij een en ander met grote zekerheid kunnen catalogeren als diensten van algemeen economisch belang, mag men dergelijke eisen, die afgewezen worden in de Dienstenrichtlijn, wel degelijk stellen.

Een derde en laatste reden om te stellen dat de impact op mijn sector zeer beperkt is, is de mogelijkheid om marktbelemmerende maatregelen te rechtvaardigen om dwingende redenen van algemeen belang. De Dienstenrichtlijn zelf bepaalt steeds dat, bij een dwingende reden van algemeen belang, bijvoorbeeld de volksgezondheid, belemmeringen op de vrijheid van vestiging van dienstverleners toegelaten zijn.

De lidstaten kunnen ook afwijken van de sleutelbepaling van de Dienstenrichtlijn voor wat betreft het vrij verrichten van diensten zonder vestiging, op grond van redenen van openbare orde, openbare veiligheid, volksgezondheid of bescherming van het milieu. Dat betekent dat men zelfs voor die sociale en welzijnsdiensten die ook na de hele argumentering rond de diensten van algemeen economisch belang nog onder de Dienstenrichtlijn zouden vallen, nog altijd rechtvaardigingsgronden kan aangrijpen om eigen regelgeving in te schrijven, om op die manier de cowboys – of de outlaws, zo u wilt – te weren van de Vlaamse markt.

Die mogelijkheid om belemmeringen te rechtvaardigen, is erg belangrijk. De Dienstenrichtlijn is immers

niet meer dan een concretisering van de Europese rechtspraak in verband met het vrije verkeer van diensten en het recht van vrije vestiging.

Zelfs zonder onder het toepassingsgebied van de richtlijn te vallen, zijn de meeste sociale diensten, en zeker de gezondheidszorgdiensten, economisch en vallen ze dus zonder meer onder de regels van de interne markt. Het EG-verdrag en de Europese rechtspraak laten steeds toe om belemmerende maatregelen onaangeroerd te laten als ze gerechtvaardigd zijn door dwingende redenen van algemeen belang.

De analyse die door mijn diensten gemaakt wordt, in samenwerking met diegenen die dat moeten opvolgen ten aanzien van Europa, volg ik in ieder geval op de voet.

De Dienstenrichtlijn moet door de lidstaten worden geïmplementeerd vóór 28 december 2009. Voor de hele Vlaamse administratie is een stuurgroep opgericht, met minstens één vertegenwoordiger van elk beleidsdomein, die onder leiding van het departement Economie, Wetenschap en Innovatie de implementatie van de Dienstenrichtlijn tegen eind 2009 in goede banen moet leiden. Er is daarvoor een vademecum opgesteld, er zijn vragenlijsten verspreid, bilaterale ontmoetingen georganiseerd van de stuurgroep met elk beleidsdomein en er is technische bijstand geregeld.

Momenteel voert het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, in samenwerking met de agent-schappen, een screening uit, waarbij een positieve lijst – de diensten die vallen onder het toepassingsgebied – en een negatieve lijst – diensten die zeker niet vallen onder het toepassingsgebied – worden opgesteld. In een tweede fase gaan we de diensten van de positieve lijst inhoudelijk toetsen en waar nodig in overeenstemming brengen met de vereisten van de Dienstenrichtlijn.

Indien zou blijken dat de bestaande Vlaamse regelgeving toch nog strijdig zou zijn met de Dienstenrichtlijn, zullen we de nodige stappen zetten om aan de richtlijn te voldoen, op een wijze die de hoge kwaliteit, de betaalbaarheid en de solidariteit van onze gezondheids- en welzijnszorg zoveel mogelijk garanderen.

Ik hoop dat mijn antwoord u geruststelt, mevrouw Vogels. Ik kan u verzekeren dat ik hoge prioriteit schenk aan dit dossier. U merkt dat ook aan de uitgebreide en gedetailleerde manier waarop ik op uw vragen antwoord.

U vraagt tot slot of daar al bij stilgestaan is in het kader van de Interministeriële Conferentie over Gezondheid. Op ons niveau zijn we er keihard mee bezig, maar tot op heden is noch het dossier van de diensten van algemeen economisch belang noch het dossier over de Dienstenrichtlijn aan bod gekomen op de Interministeriële Conferentie. Ik heb met de nieuwe minister van Sociale Zaken

en Volksgezondheid een afspraak gemaakt om binnenkort te bespreken of en wanneer zulks opportuun is, aangezien Vlaanderen sowieso moet werken binnen een federale context als het een opijsting maakt van zijn diensten van algemeen economisch belang of als het zijn implementatieverplichtingen met betrekking tot de Dienstenrichtlijn jegens Europa nakomt.

We hebben al een eerste overleg gehad op ambtenaren-niveau. Daar is de stelling al aan bod gekomen dat we uit één mond moeten spreken. Het kan uiteraard niet zijn dat men in Vlaanderen een afwijkende interpretatie geeft van de diensten van algemeen economisch belang. Dat is ondenkbaar en het zou sowieso problematisch zijn ten aanzien van Europa, aangezien Europa spreekt in de richting van de lidstaten.

De eerste vergadering is voorspoedig verlopen en heeft alvast tot de conclusie geleid dat men wil samenwerken om eensgezind tot een verhaal te komen dat hout snijdt ten aanzien van de Europese Unie, en dat ons toelaat om de prioriteiten die ik daarnet noemde, integraal te waarborgen.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben inderdaad gerustgesteld. Ik stel vast dat er heel hard gewerkt wordt om dat allemaal tijdig in orde te krijgen. Ik hoop dat de samenwerking met de andere kant van het land niet problematisch verloopt.

Ik heb nog een bijkomend vraagje. U verwees op een bepaald moment naar de verschillende rechtsvormen. In onze welzijnssector hebben we in twee domeinen voorzieningen die functioneren op basis van een rechtsgrond met winstoogmerk, namelijk de ouderenzorg en de kinderopvang. Is er daar een verschil?

Minister Steven Vanackere: Dat is een belangrijke vraag. Ik ben blij dat ik dat even kan nuanceren, voor zover ik onnauwkeurig zou zijn geweest in mijn antwoord. De analyse of een dienst valt onder de Dienstenrichtlijn, dan wel onder de Europese regels over mededinging, heeft niets te maken met de rechtsvorm. Men gaat met andere woorden alleen kijken naar wat er gebeurt om vast te stellen onder welke regelgeving een dienst valt.

Wanneer ik verwees naar de rechtsvormen, ging het over de capaciteit van een lidstaat, of een deelgemeenschap van een lidstaat, om bijvoorbeeld voor bepaalde vormen van dienstverlening een rechtsvorm op te leggen. Het economische Europa beschouwt het opleggen van een juridische vorm als een belemmering. In sommige gevallen zullen wij wel degelijk het recht behouden om te zeggen dat een bepaalde rechtsvorm gebruikt moet worden om een bepaalde dienst te mogen aanbieden. We zijn zeker dat we dergelijke belemme-

rende maatregelen zullen mogen opleggen, aangezien men dat kan verantwoorden, bijvoorbeeld om redenen van volksgezondheid.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Elke Roex tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de inspectieprocedure van Kind en Gezin voor de toekenning, verlenging en intrekking van de attesten van toezicht voor de zelfstandige initiatieven voor kinderopvang

De voorzitter: Mevrouw Roex heeft het woord.

Mevrouw Elke Roex: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik heb deze vraag opgesteld naar aanleiding van de sluiting van een zelfstandig kinderopvanginitiatief in Elsene. Het initiatief had een attest van toezicht, maar werd gesloten door de politiediensten van de gemeente. Bij de politie-inspectie was immers gebleken dat het initiatief niet beschikte over een brandverzekering, dat de elektrische installatie onveilig was en dat het personeel irregulier tewerkgesteld was. Het initiatief was gestart op 3 mei 2005. Op de website van Kind en Gezin stond dat het beschikte over een attest van toezicht van Kind en Gezin.

Men stelde dat het kinderopvanginitiatief in Elsene slechts een voorlopig attest had. Op de website van Kind en Gezin maakt men echter absoluut geen onderscheid tussen een voorlopig en een definitief attest van toezicht. Voor de ouders is het dan ook heel moeilijk om uit te maken wat nu juist het verschil is. Zelfs bij een voorlopig attest van toezicht moet men mijns inziens aan de ouders de garantie kunnen bieden dat er een kwalitatieve opvang is.

De toekenning van een attest van toezicht houdt in dat een initiatief onderworpen is aan een kwaliteitscontrole en voldoet aan de wettelijke voorwaarden voor opvang inzake ruimte en inrichting, veiligheid en gezondheid van de kinderen. Het feit dat dit initiatief, dat al geruime tijd over een attest van toezicht beschikte, in een dergelijke ontoereikende infrastructuur dagelijks kleine kinderen heeft opgevangen, doet dan ook ernstige vragen rijzen over de mate van controle op die veiligheidsvoorschriften.

Voor de betrokken ouders is dit erg pijnlijk. Men vertrouwt het kind toe aan een initiatief met een attest van toezicht van Kind en Gezin en men denkt dat het een veilige en betrouwbare opvang is. Maar dan wordt het initiatief plots gesloten door de politie omdat men vaststelt dat het niet veilig en niet betrouwbaar is.

Mijnheer de minister, in vroegere discussies is al geopperd dat men de benaming 'attest van toezicht' wil ver-

anderen. Deze term geeft de indruk dat een initiatief permanent gecontroleerd wordt. Daarom wou men die benaming veranderen in 'controleattest' of iets dergelijks. Ik vind dat verkeerd. Op dit moment gebeurt de controle bij de opstart, en dan nog eens 18 tot 24 maanden later. Ik vind dat je aan de ouders moet kunnen bevestigen dat een initiatief niet alleen bij de opstart in orde is, maar dat het ook bij onverwachte inspecties nog steeds in orde is.

Ik ben het dus niet eens met die geplande naamswijziging. Ik vind wel dat er een permanent toezicht moet zijn, anders kan men alleen garanderen dat het initiatief op de eerste dag in orde is. Als het bij wijze van spreken op de tweede dag al niet meer in orde is, zal niemand dat attest afnemen.

Wat is de gangbare inspectieprocedure voor initiatieven die alleen beschikken over een attest van toezicht? Wat is de gangbare procedure indien er onregelmatigheden worden vastgesteld? Worden de controles ook op onverwachte tijdstippen uitgevoerd? Bent u van plan de benaming te veranderen? Bent u het met mij eens dat we ouders de garantie moeten kunnen bieden dat de opvang op elk ogenblik kwalitatief is?

Welke maatregelen overweegt u om te voorzien in een sluitende controle op de veiligheidsvoorschriften en de personeelsbezetting bij initiatieven die alleen beschikken over een attest van toezicht? Zijn dergelijke sluitingen uitzonderlijk? Wat zijn de gangbare oplossingen als ouders door de abrupte sluiting van een initiatief de opvangplaats voor hun kinderen verliezen?

De voorzitter: Mevrouw Van Linter heeft het woord.

Mevrouw Greet Van Linter: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik wil mij in de eerste plaats aansluiten bij de zeer terechte vragen van mevrouw Roex.

Ik heb ook nog een aantal bijkomende vragen, die specifiek gaan over Brussel en het probleem van de infrastructuur van de opvang. Ik weet dat de Vlaamse Gemeenschap niet instaat voor de financiering van de infrastructuur van de consultatiebureaus, maar de problematiek bestaat en is mijns inziens belangrijk genoeg om hem hier aan te kaarten.

Uw collega, staatssecretaris Grouwels, zei in juni 2007 dat ze niet beschikte over een overzicht van consultatiebureaus die niet aan de kwaliteitsvereisten voldoen. Blijkbaar bestaat er wel een knelpuntennota. Volgens het verslag van de Vlaamse Gemeenschapscommissie wordt er op dit ogenblik geen enkel consultatiebureau afgekeurd door Kind en Gezin, maar hangt de goedkeuring van sommige bureaus wel aan een zijden draadje. Het is bekend dat Kind en Gezin vaak niet

optreedt omdat er in de buurt geen alternatief is en omdat een consultatiebureau toch noodzakelijk is. U zou in december hebben overlegd met staatssecretaris Grouwels. Werkt u aan een overzicht van de consultatiebureaus die niet voldoen?

De voorzitter: U sluit zich aan bij een vraag die, zacht uitgedrukt, een andere invalshoek heeft dan die van mevrouw Roex. Als u een vraag hebt over de procedures die de inspectie hanteert, dan stel ik voor dat u dat doet door zich aan te sluiten bij de vraag over de consultatiebureaus van mevrouw Van der Borgh.

Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Sonja Claes: Ik weet niet wat de controle inhoudt als men wil starten met kinderopvang. Daar liggen de wortels van het probleem. De twee zaken die niet in orde waren – de brandverzekering en de keuring van de elektrische installatie – zijn erg fundamenteel. Als burgemeester ben ik op dat vlak erg streng: als die zaken niet in orde zijn, mag men gewoon niet beginnen.

Daarom wil ik graag weten of dat soort zaken niet kan worden gecontroleerd vooraleer men opstart, bij de initiële controle. Op dat moment kan men nagaan of er een keuringsverslag is van de elektrische installatie, en ook of er een verzekeringspolis is afgesloten: die zaken heeft men voor een auto toch ook nodig? Als de infrastructuur technisch in orde is, zou het probleem al grotendeels zijn weggewerkt.

De voorzitter: Minister Vanackere heeft het woord.

Minister Steven Vanackere: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, de toekenning, verlenging en intrekking van de attesten van toezicht voor de zelfstandige initiatieven voor kinderopvang worden geregeld in een ministerieel besluit. Sinds april 2006 gaan personeelsleden van het Agentschap Inspectie ter plaatse na of voldaan is aan de algemene voorwaarden voor toezicht. Inspectiebezoeken vinden plaats in opdracht van het provinciale afdelingshoofd van Kind en Gezin, naar aanleiding van een klacht van de klachtendienst van Kind en Gezin of op initiatief van de inspectie zelf. In dat laatste geval gaat het om een opvolgingsbezoek op basis van een eigen risicoanalyse. Voorzieningen waar tekorten worden vastgesteld of waarover weerkerende klachten zijn, worden vaker bezocht.

Het zogenaamde voorlopige attest van toezicht bestaat niet meer.

Mevrouw Elke Roex: In het persbericht van Kind en Gezin staat dat het initiatief niet over een definitief, maar wel over een voorlopig attest beschikt. Op de website stond wel dit: "Deze opvang heeft een attest van toezicht van Kind en Gezin. Dit betekent dat de opvang op het moment van de toekenning voldoet aan de wette-

lijke voorwaarden voor de omgang met kinderen en ouders, de ruimte en inrichting, de veiligheid, de gezondheid en de opvang van personen." Dat is een voor de ouders ondubbelzinnig bericht.

Minister Steven Vanackere: Ik kan u alvast zeggen dat het zogenaamde voorlopige attest van toezicht niet meer bestaat. Wellicht is het voorlopige attest afgeschaft in de periode tussen het moment dat u dat hebt gelezen en het moment dat dit voorbereide antwoord op basis van een tekst van Kind en Gezin op papier is gezet. Nu spreekt men alleen nog van een attest van toezicht.

Bij vaststelling van onregelmatigheden in een voorziening wordt, afhankelijk van de ernst ervan, eerst aan de voorziening de kans gegeven om de onregelmatigheden weg te werken en zich in regel te stellen met de toezichtsvoorwaarden. Zo is het mogelijk dat een attest van toezicht wordt toegekend of behouden, ondanks bepaalde tekorten. De inspectie vraagt daarbij dan aan de verantwoordelijken wat zal worden ondernomen om zich in regel te stellen. Dat wordt in het inspectieverlag als een intentieverklaring opgenomen. De inspectie kan ook een voorstel formuleren waarin voorwaarden zijn opgenomen.

Op basis daarvan beslist het provinciale afdelingshoofd van Kind en Gezin dan over de opvolging. Dat kan dan gaan over een schriftelijke verwittiging, over het vastleggen van voorwaarden op het attest van toezicht, over een schriftelijk engagement van de verantwoordelijke of over het intrekken van het attest van toezicht na ernstige en veelvuldige tekorten.

Een volledig sluitende controle op de veiligheidsvoorschriften en personeelsbezetting is inderdaad niet mogelijk. Noch Kind en Gezin, noch het IVA Inspectie hebben de mogelijkheid om zeer frequent – laten we zeggen: dagelijks – bezoeken af te leggen in iedere voorziening om te kunnen garanderen dat er permanente zekerheid is over de gecontroleerde elementen. Een voorziening kan inderdaad aan de voorwaarden beantwoorden op het moment van een inspectiebezoek. De voorwaarde kan ook worden opgelegd dat binnen een bepaalde termijn aan een aantal opmerkingen moet zijn voldaan. Maar een inspectiebezoek kan alleen een garantie zijn voor de toestand op het moment van het bezoek, en niet voor de toestand tussen twee inspectiebezoeken in of voor de evolutie ervan. Bovendien zijn er nog bepalingen die door andere instanties worden opgevolgd, zoals de naleving van de sociale wetgeving die door de sociale inspectie wordt gecontroleerd, of de voedselveiligheid die door de federale administratie wordt gecontroleerd.

In het kader van de eigen bevoegdheden van de burgemeester en de lokale overheid, bijvoorbeeld op het vlak van veiligheid, kan ook de politie controleopdrachten uitvoeren, waarna de burgemeester op basis

van zijn of haar bevoegdheden beslissingen kan nemen. Op zich moet men weten dat de toekenning van een attest van toezicht geen garantie kan inhouden dat de voorziening te allen tijde voldoet aan alle voorwaarden van toezicht. De inspectie levert maximale inspanningen om dat zoveel mogelijk op te volgen. In dat kader is ook de klachtendienst van Kind en Gezin van groot belang, want een onderzoek van klachten brengt vaak onregelmatigheden aan het licht. Kind en Gezin neemt de opvolging daarvan dan ook zeer ernstig.

Abrupte sluitingen van kinderopvanginitiatieven zijn zeer uitzonderlijk. Kind en Gezin kan geen voorzieningen sluiten, maar kan wel het attest van toezicht intrekken. In 2006 waren er twintig intrekkingen, in 2007 dertien. In principe kan een voorziening op dat ogenblik verder kinderen opvangen als een louter 'gemeld' initiatief, met als nadeel dat de ouders dan geen enkele kwaliteitsgarantie hebben. In het andere geval gaat het om een indicatie van een kwaliteitsgarantie omdat dan geweten is dat men met een zekere regelmaat heeft gecontroleerd. Een tweede nadeel is dat de ouders geen fiscaal attest kunnen krijgen.

Een sluiting kan alleen worden opgelegd door het gerecht of door de burgemeester die verantwoordelijk is voor de openbare orde en de veiligheid in zijn gemeente. Het is wel zo dat Kind en Gezin het college van burgemeester en schepenen op de hoogte brengt van elke negatieve beslissing over een attest van toezicht, dat wil zeggen: over de niet-toekenning of de intrekking ervan. In sommige gevallen, als er gevaar dreigt voor de opgevangen kinderen, kan ook het parket op de hoogte worden gebracht. Een sluiting op last van burgemeester of gerecht komt echter zeer zelden voor. Als een attest van toezicht wordt ingetrokken wegens ernstige tekortkomingen, vraagt Kind en Gezin of de inspectie bij de betrokken opvangvoorziening de adressen op van alle ouders van de kinderen die in die voorziening worden opgevangen. Nadat de voorziening de gevraagde gegevens heeft overgemaakt, worden de ouders schriftelijk op de hoogte gebracht van de genomen beslissing. Kind en Gezin kan natuurlijk niet instaan voor een oplossing voor ouders die hierdoor de opvang voor hun kinderen verliezen.

Daarmee is het kader geschetst van de draagwijdte en dus ook van de beperkingen van een attest van toezicht. U vroeg me ook of men niet een nieuwe naam moet zoeken. Ik ben daar niet mee bezig. Het lijkt me wel belangrijk te benadrukken wat het attest van toezicht vandaag kan garanderen: dat er met een correcte regelmaat inspectiecontroles gebeuren die eventueel leiden tot voorgestelde en ook nagekeken correcties of tot de handhaving van het attest van toezicht omdat men op het ogenblik van de controles de kwaliteitsvereisten respecteert.

De voorzitter: Mevrouw Roex heeft het woord.

Mevrouw Elke Roex: In dit concrete geval is het er toch een beetje over. Er is een attest van toezicht onder

voorwaarden uitgereikt, en de voorwaarden hadden allemaal betrekking op de infrastructuur. Er werkten ook niet-ingeschreven personen, en het is evident dat men niet kan garanderen dat dit de dag nadien nog in orde is. De basisvereiste inzake de veiligheid op het vlak van de infrastructuur was echter niet in orde. En het attest van toezicht was al twee jaar oud. Het kan niet dat een instelling twee jaar lang het attest behoudt, terwijl die basisvereiste niet is vervuld. Men moet op dat vlak ouders garanties kunnen geven, en niet alleen voor het moment dat er wordt geïnspecteerd.

Ik pleit zeker niet voor een naamsverandering, integendeel. Ik vind dat we moeten evolueren naar onverwachte inspecties. Het gaat over kinderopvang, en dat is belangrijk. Daarom pleit ik voor onaangekondigde inspecties. De aanwezigheid van een attest van toezicht en de beschikbaarheid van een fiscaal attest creëren bij de ouders minstens de perceptie dat de kinderopvang kwaliteitsvol is, en daarom moeten we garanderen dat er kwaliteit wordt geleverd. Als het aantal inspecties niet volstaat, dan moeten we ze maar verhogen. Ik wil daarmee niet zeggen dat alle vigerende normen en regels goed zijn. Dat is een debat apart.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Sonja Claes: Ik wil benadrukken dat ik het eens ben met mevrouw Roex: op het vlak van essentiële zaken zoals brandveiligheid en dergelijke kunnen we geen toegevingen doen. Die instelling had nooit een attest van toezicht mogen krijgen.

De voorzitter: Minister Vanackere heeft het woord.

Minister Steven Vanackere: Ik wou in het algemeen antwoorden, want dat vereist de parlementaire logica. Wat het concrete geval betreft, zal ik de precieze redenen opvragen waarom een aantal zaken aan de aandacht zijn ontsnapt. Ik zal ter zake de nodige stappen zetten. Hier was het alvast niet de bedoeling om een concreet geval te bespreken.

Ik ga akkoord met mevrouw Roex en mevrouw Claes dat moet worden toegezien op een aantal essentiële kwaliteitsvoorwaarden zodat de ouders de garantie hebben dat die voorwaarden zijn vervuld.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de procedure voor kandidaat-adoptieouders

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, we hebben het vandaag al over dit thema gehad, maar ik wil het hier vanuit een andere invalshoek aansnijden.

Ik volg het thema adoptie al een tijdje op. Bij de bespreking van de beleidsbrief had ik graag over dit thema gesproken, maar toen was dat voor mij onmogelijk. We kunnen terecht stellen dat we ons in deze commissie reeds hard hebben ingespannen om een aantal positieve zaken in de adoptieprocedure te integreren. Ik geef enkele voorbeelden. Ik verwijs in dit kader graag naar uw antwoord op een eerder door mij gestelde schriftelijke vraag over de wachtlijsten. U ging toen in op mijn oproep om ervoor te zorgen dat lopende dossiers met bijkomende gesprekken prioriteit zouden krijgen op nieuwe dossiers. Dat is logisch, maar in het verleden was dat niet altijd het geval.

Ik ben ook zeer tevreden dat kandidaat-adoptanten sinds enkele weken een kopie bezorgd krijgen van het verslag van het maatschappelijk onderzoek. Vroeger moesten ze daarvoor naar de griffie om het ter plaatse te lezen. In naam van de bescherming van de privacy kregen ze geen kopie. Vandaag krijgen ze de mogelijkheid om thuis in alle rust alles nog eens te overlezen vóór ze voor de jeugdrechter moeten verschijnen. Ik wil in dit verband nogmaals pleiten voor de invoering van een vijfde gesprek. Dat zou er kunnen toe bijdragen dat kandidaat-adoptieouders die van oordeel zijn dat er in het verslag onjuistheden staan, die kunnen melden en dat daarover dan nog een gesprek kan plaatsvinden vooraleer ze voor de rechtbank moeten verschijnen. We moeten dit zeker verder bekijken.

Ook op het vlak van communicatie is er een sterke verbetering. Het is van groot belang dat de kandidaat-adoptieouders te allen tijde worden geïnformeerd over het verloop van de procedure. Zo kom ik bij mijn volgende aandachtspunt: de voorbereidingscursus. Ik heb reeds meermaals in deze commissie gewezen op het feit dat de voorbereidingscursus die kandidaat-adoptanten moeten volgen vóór ze voor de jeugdrechter kunnen verschijnen van cruciaal belang is. Toch gaat er tijdens de voorbereiding nog te weinig aandacht naar de obstakels waarmee ouders kunnen worden geconfronteerd tijdens de procedure waarin de geschiktheid wordt onderzocht. Ik denk dan in de eerste plaats aan de juridische kant ervan. Misschien is het niet slecht om een evaluatiemoment in te lassen zodat we in de toekomst de werking van de voorbereidingscentra nog beter kunnen afstemmen op de behoeften van de kandidaat-adoptieouders.

Ik wil ook graag wijzen op het belang van de nazorg. Het Adoptiedecreet van 2005 bepaalt dat er ook middelen zouden gaan naar de nazorg. Ik heb vernomen dat de minister hiervoor 200.000 euro zal uittrekken. Vanaf januari zal dit geld terechtkomen bij de vzw Steunpunt Adoptie. Het Steunpunt zal niet rechtstreeks aan hulpverlening doen, maar zal fungeren als expertisecentrum

en aanspreekpunt voor alle actoren. Ik denk dat het van belang kan zijn om een bevraging bij de kandidaat-adoptieouders te organiseren, zodat we een beter inzicht krijgen in de noden inzake nazorg van de adoptiegezinnen.

Tot slot had ik graag nog even stilgestaan bij de enorme discrepantie die er nog steeds bestaat tussen vraag en aanbod. Een uurtje geleden had u het er al over: in vergelijking met het aantal gerealiseerde adopties zijn er veel kandidaat-adoptieouders. In uw beleidsbrief staat dat u in 2008 prioriteit zult geven aan het uitwerken van een structurele oplossing voor lange wachttijden via de adoptieprocedure en dat u aan een voorstel werkt om de instroom van de kandidaat-adoptanten beter af te stemmen op het aantal adopties dat kan worden gerealiseerd. Ik ben zeer benieuwd hoe dit in zijn werk zal gaan. Zo staat het in de tekst.

Ik denk in ieder geval dat het zeer belangrijk is dat we zoeken naar een oplossing voor het probleem dat kandidaat-adoptieouders die beschikken over een geschiktheidsvonnis nog jaren moeten wachten vooraleer ze werkelijk kunnen overgaan tot een adoptie.

Mijnheer de minister, de voorbereidingscursus is een zeer belangrijk onderdeel van de adoptieprocedure. Ik stel me echter de vraag of er geen nood is aan een evaluatie van het programma. Is dat al gebeurd, en zo ja, kunt u mij de stand van zaken meedelen? De praktijk leert me dat de organisatoren van de cursussen de mensen zelf contacteren met vragenlijsten waarin ze nagaan hoe kandidaat-adoptieouders de cursus beoordelen. Dat is belangrijk, maar er is meer nodig.

U stelt voor om de instroom van de kandidaat-adoptieouders beter af te stemmen op de te realiseren adopties. Hoe wilt u dit realiseren? Ik heb via een aantal kanalen vernomen dat sommige CAW's het vijfde gesprek – wellicht officieus – al zouden hebben ingevoerd. Kunt u hierover duidelijkheid scheppen? Wordt dat geoficialiseerd? Ik heb vernomen dat kandidaat-adoptanten vanaf 2008 geen voorkeur meer zouden kunnen kenbaar maken over het geslacht van het adoptiekind. Vandaag laten bepaalde adoptiebureaus toe dat men een voorkeur opgeeft betreffende het geslacht. Is dat waar, en zo ja, wanneer en op welke manier zullen de kandidaat-adoptanten hierover worden ingelicht? Wordt dat dan al in de voorbereidingscursus besproken? Dit is immers een zaak waarover de kandidaten al van bij het begin hebben nagedacht. Het lijkt me dan ook belangrijk dat daarover van bij het begin duidelijkheid bestaat.

De voorzitter: Minister Vanackere heeft het woord.

Minister Steven Vanackere: In antwoord op uw eerste vraag kan ik meedelen dat de Vlaamse Centrale Autoriteit (VCA) geregeld met de voorbereidingscentra overlegt. In dat overleg is de evaluatie van de cursussen een

item dat zeer geregeld wordt besproken. Men volgt de evoluties in de sector goed op en verwerkt de evaluatie in het aanbod. Men houdt ook rekening met de opmerkingen die de deelnemers zelf geven over het aanbod.

Zo zijn de volgende thema's de afgelopen periode aan bod gekomen: sensibilisering over de zich wijzigende kindprofielen uit de landen van herkomst; de daling van het aantal kinderen dat vrijkomt voor adoptie; de lange wachttijden bij de dienst voor maatschappelijk onderzoek voor interlandelijke adoptie en de adoptiediensten; de veranderende houding van de herkomstlanden die steeds meer garanties vragen van de ontvangende landen over de geschiktheid van de kandidaten en vaak zelf bijkomende eisen stellen; en ten slotte, de geringe kansen voor alleenstaanden, holebiparen en in mindere mate ook voor samenwonenden om als kandidaat-adoptieouders door het herkomstland te worden aanvaard. Die thema's zijn de vrucht van een permanente evaluatie. Ze zijn de afgelopen periode in de cursussen behandeld.

Wat de instroombeperking betreft, heb ik de VCA gevraagd om een aantal pistes uit te werken om binnen het huidige wettelijke kader de instroom nog beter af te stemmen op de te realiseren adopties. Ik verwacht die voorstellen in februari. Zeer indicatief wil ik wel meedelen waarover dat bijvoorbeeld kan gaan. Ik geef voorbeelden uit andere landen, zonder daarmee te zeggen dat ik ze ook genegen ben. In sommige andere landen voorziet de wet in extra beperkingen voor kandidaten. Zo zijn er bijvoorbeeld leeftijdsbeperkingen.

Men zou kunnen overwegen om het aantal deelnemers aan de voorbereidingscursussen te beperken en een cascadesysteem van wachtenden uit te bouwen. Iets waar ik voorlopig in geloof, is de organisatie van een bijeenkomst van kandidaten die nog voorafgaat aan de eigenlijke inschrijving en voorbereiding. Daarbij zou men verduidelijken dat de kans op een adoptie relatief laag is, wegens het beperkte aanbod alleen al, en dat het geschiktheidsvonnis geen garantie inhoudt op een adoptie.

Men zou ook kunnen overwegen om de bijdrage van de kandidaten voor het opstarten van de procedure te bekijken. Het decreet vraagt daar eigenlijk om. In het decreet staat ook de rechtsgrond om een tussenkomst te vragen voor een geslaagde adoptie. Beide bepalingen zijn nog niet uitgevoerd. Vandaag is het bedrag dat men betaalt om aan de cursus te mogen deelnemen relatief laag. Uiteraard worden daarmee de kosten niet gedekt. Door daaraan te sleutelen en een inkomensgerelateerde bijdrage te vragen zou men de instroom aan het beperkte aantal mogelijke adopties kunnen aanpassen.

Uw derde vraag gaat over de invoering van een vijfde adviesgesprek en van een overleg op het moment dat kandidaat-adoptanten hun verslag hebben gelezen. In 2008 wil ik met de diensten het proces van het maat-

schappelijk onderzoek evalueren. Ik zal dan ook onderzoeken hoe men de bespreking van het verslag daarin kan integreren. Ik weet niet zeker of ik een vijfde gesprek zal toevoegen. Ik ga met u akkoord dat er een vorm van wederwoord over het verslag mogelijk moet zijn. Ik stel alleen de vraag of ik er een vijfde gesprek van wil maken, want dat vergt uiteraard extra middelen. Ik wil nagaan of ik die functie niet kan integreren in de procedure, in het kader van de evaluatie.

Uw vierde vraag heeft betrekking op de voorkeursbepaling van kandidaat-adoptanten voor hun adoptiekind. Dat is geen eenvoudige zaak. Dat hebt u zelf op een evenwichtige wijze aangehaald. We moeten ons ervan bewust zijn dat we nog altijd zoeken naar ouders voor een kind en niet naar kinderen voor ouders. Dat is het principe dat we daarnet hebben aangehaald in het kader van de verwijzing naar het Haagse adoptieverdrag. Binnen de verschillende procedurestappen voor adoptie zullen we ouders sensibiliseren om minder expliciet een voorkeur op te geven.

De volgende afspraken zijn nu al met de hele adoptiesector gemaakt. Vooreerst heeft men op de vragenlijsten voor kandidaten de aankruismogelijkheid voor het geslacht weggelaten. Men laat niet langer een voorkeur toe. Voorts zal tijdens de voorbereidingscursussen nadrukkelijk worden gewezen op het feit dat men naar gezinnen zoekt, ongeacht afkomst en geslacht van het kind, en dat het eigenlijk net de bedoeling is geen al te expliciete voorkeur aan te geven.

Ook tijdens het maatschappelijk onderzoek zal niet langer actief gevraagd worden naar een geslachtsvoorkeur. Dat gebeurde tot nog toe wel. Kandidaten kunnen wel nog zelf hun voorkeur uiten als er daarvoor zeer gegronde redenen zijn. Dan kan de vraag naar een jongen of een meisje worden ondersteund. Men geeft het voorbeeld van een vrouw die driemaal na elkaar een zoontje kort na de geboorte heeft verloren en stelde dat ze liever een dochtertje adopteerde dan telkens weer te worden geconfronteerd met haar concrete trauma. In zo'n geval spreekt men niet langer van een onterechte vraag om een voorkeur te uiten.

Bij de opmaak van het bemiddelingscontract mogen kandidaten hun voorkeur uiten, maar ze mogen geen voorstel weigeren alleen maar omdat ze een ander geslacht voor ogen hadden. We trachten zeer zorgzaam om te gaan met de wensen van de ouders, maar tegelijkertijd blijven we het centrale idee voor ogen houden dat we hier deze namiddag herhaaldelijk hebben geciteerd. Het gaat uiteindelijk om de kinderen.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik heb over het algemeen een vrij positief

antwoord gekregen. Tijdens de laatste periode is al heel wat geëvalueerd, en er zal nog verdere evaluatie plaatsvinden. Mijn belangrijkste pertinente vragen over de voorbereidingscursussen, die ik de vorige keer ook al had gesteld, komen nu toch aan bod. Dat is een goed teken.

De evolutie binnen het maatschappelijk onderzoek en het feit dat een en ander in 2008 zal plaatsvinden, is inderdaad de volgende logische stap.

Het gaat nog altijd om ouders voor een kind. Daar heeft niemand problemen mee. In de praktijk is het echter nog altijd mogelijk om een voorkeur op te geven. Op mijn vraag of het vanaf deze maand nog mogelijk zou zijn om een voorkeur te uiten, kreeg ik het antwoord dat men dat punt vanuit de hogere overheid nog zou opleggen. Of het al dan niet zo is, vormt geen probleem, wel dat er ouders zijn die zich al maanden hebben voorbereid op een opgegeven voorkeur. Al wie zich nog niet heeft ingeschreven, zou best worden ingelicht dat het niet langer mogelijk is een voorkeur te uiten. Dat is mijn enige zorg.

Het enige punt waarover ik terughoudend ben en dat we zeker opnieuw te berde zullen brengen, is de instroom. U hebt voorbeelden aangehaald, maar u hebt terecht gezegd dat u zich daar niet zou op vastpinnen. Het is zeer belangrijk om over een voorstel te discussiëren, van zodra u het krijgt van de bevoegde diensten. De punten die u nu aanreikt, zoals de extra beperking in verband met de leeftijd, de inperking van de voorbereiding, de organisatie van een voorafgaande bijeenkomst voor de voorbereiding en een eventuele verhoging van de bijdrage voor de cursus, lijken mij geen oplossing te bieden. Ze komen veeleer over als een demotivatatie voor kandidaat-adoptieouders.

Dat is een belangrijke nuance. Kandidaat-adoptieouders moeten de vrijheid hebben om in de procedure te stappen en om desnoods vier of vijf jaar te wachten. Als ze dat op voorhand weten, dan is dat een bewuste keuze. Het kan niet dat men een financiële drempel creëert om mensen te demotiveren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
